

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Hódolat Berde Mózsa sírjánál

Dicsőült Szellem! E földi életből való távozásod 50-ik évfordulóján megjelentünk, a kegyelet érzéseitől vezéreltetve, a házsongárdi temetőben, a triumvirek szomszédságában, ahol a Te hamvadó poraid nyugosznak. Egy pár őszinte szóban adózni kívánunk annak a hervadatlan emléknek, amelyet hűséged és alázatosságod, jó szíved és nagyratörő lelked jegyében megad után hagytál itt, ezen a sokképpen megpróbált magyar földön, s kivált az egyetemes Unitárius Egyház kebelében.

Úgy tudjuk, hogy életedben nem igen alamizsnálkodtál, de viszont egész életed munkáját, buzgó imádságát és hangyaszorgalmát egy magasztos cél szolgálatába állítottad. Fejedelmi alapítványod, a Végrendelet tanúsága szerint, a békebeli idők számításával *egymillió forint*ra emelkedett. S mind ezt nekünk, az unitárius egyháznak, adtad, hogy sáfárkodjunk vele s szolgáljuk a századokban gyökeredző, hagyományainknál fogva a magyar nemzeti közművelődés magasztos céljait. S szolgáljuk azt a Te példádon felbuzdulva, a magunk szerény mértéke szerint is ugyanazzal a töretlen hittel és szent lelkesedéssel, amely a Te jellemvonásod gyanánt örökségképpen száll közöttünk nemzedékről-nemzedékre.

Az emlékezet áldó világánál látunk Tégedet, mint egyenesen járó, piros-pozsgás, nemes férfiút, aki Kolozsvár utcáin egyszerű, de tiszta öltözetben többnyire magánosan haladsz tova; de örömmel csatlakozol hitrokonaidhoz s azok tanácsában mindvégig szíves készséggel és a titkos áldozat emésztő lángjával osztozol a teendőkben és megbízatásokban. Dicső emléked előtt hódolva, tesszük le sírodra, ebben a barátságos környezetben, az Egyházi Képviselő Tanács koszorúját s lelked szeretteinek, az Ifjúságnak virágáldozatát. Dicső emléked közöttünk örökkön él. Soha el nem múló hálánk és kegyeletünk tanúbizonyosága legyen az a Bizottság, amely a Te nevedet írta zászlajára, a Te értelmed szerint és a Te szellemedben kívánva teljesíteni kultúrmisszióját a nemzetnevelés szolgálatában. Igérjük és fogadjuk itt, a Te sírod árnyékában hogy jó magyarok és áldozatos unitáriusok leszünk, olyanok, mint amilyen Te voltál.

Olyanok, mint Te, aki az élet útján nem egy diákot, köztük engemet is, jó tanáccsal segítettél, s bizony, ha az emberi gyarlóságnál fogva valamit vétettünk, egy intésed, egy fejlődésről szóló tanúságot rejtett magában.

Nem felejtjük el, hogy ügyünket az Országgyűlésen is méltán képviselted, s a vérzivataros időkben, mint erdélyrészi kormánybiztos, a hazafiság jegyében sikraszállva, az érte kijáró várfogságot is nagy lelki nyugalommal és önmegtagadással, de mindig bízva a Nemzet örökéletében, viselted és hordoztad. A Te lelkednek szabad szárnyalását ez sem törhette meg!...

Ez volt Berde Mózsá — életében. Ez marad, mint örök magyar és örök unitárius, hamvadó poraiban és halhatatlan lelke sugallatában.

J. M.

BERDE MÓZES EMLÉKE. Szeptember hó 19-én az unitárius egyház nagy-jótevője: Berde Mózes emlékének áldozott. A délelőtti istentisztelet után Józán Miklós püspök és dr. Gelei József főgondnok vezetésével nagy templomi gyülekezet vonult ki a Házsongárdi temetőben levő Berde Mózes sírján levő hatalmas emlékoszlophoz. A síremlékre az egyház koszorút helyezett. Józán Miklós püspök személyes visszaemlékezéssel teljes beszéddel emlékezett meg a jótevők fejedelméről. A beszédet lapunk vezető helyén közöljük.

Dávid Ferenc Egylet hivatása

A Dávid Ferenc Egylet magyar egyetemes unitárius egyházunknak az a szerve, mely 58 év után ma is nemes fénnel ragyog, s melynek üdvös forrásainál örömteljes lélekkel csilapíthatja minden unitárius lélek égő szomját. Az igazi élet képe, a jóságos szívek története s a hitköltészet tüköre. Fölmelegíti lelkeinket s fölwillanyozza kedélyvilágunkat. Nemcsak vidulást és lelki emelkedést szerez mindnyájunknak, hanem hatalmasan terjeszti a magyar unitárius kultúra birodalmát.

Az unitárius múltnak festői rajzával szertni tanítja az egyházat és hazát, s ösztönt ad az ifjú unitárius törekvésnek. Viharzó lelkünk vágyainak szárnyas szavakat ad, s e révén idealizmusunkban megőrzi hitünket, reményünket és szeretetünket.

A világosság és melegség áldásait közkincesé teszi s az Istenfélelem és a honszerelem szolgálatában állva: a szeretet és az igazság szellemét plántálja szívünkbe, lelkünkbe.

Az emberiség megzavart lelki egyensúlyának helyreállításán fáradozik s a gyűlölet szellemétől megtisztulva, — a haza határain belül kölcsönös megértés által ápolja az emberek lelkében azt a szent harmóniát, mely az örök boldogság eljövéséhez szükséges.

Ilyen értelemben és szellemben működik a székelykeresztúri unitárius egyházkör területén működő Dávid Ferenc Egylet s vele kapcsolatban az Unitárius Nőkszövetsége.

Dr. Szolga Ferenc, elnök.

Dr. Ferenczy Géza tb. főgondnok, nagyajtai ügyvéd 50 éves jubileuma

Bensőséges ünnepség keretében ünnepelte meg a háromszék-megyei ügyvédi kar és általában az erdélyi ügyvédség *dr. Ferenczy Géza* unitárius egyházkerületi tb. főgondnoknak 50 éves jubileumát, melyet a marosvásárhelyi ügyvédi kamara iniciatívájára rendezett abból az alkalmából, hogy dr. Ferenczy Gézát, közéletünk ezen régi és lelkes harcosát a kolozsvári M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem *díszdoktori oklevéllel* tüntette ki.

1943. augusztus 22-én folyt le ez a szép és lélekemelő ünnepség Sepsiszentgyörgyön, a vármegyeháza dísztermében.

A marosvásárhelyi ügyvédi kamara kiküldöttjeiként az ünnepségre dr. Duha Tibor kamarai elnökhelyettes és dr. Fekete Gyula kamarai titkár jöttek le Sepsiszentgyörgyre, hogy átnyújtsák dr. Ferenczy Gézának az egyetem által adott díszdoktori oklevelet.

Délelőtt 11 órakor megtelt a vármegyeháza díszterme az ünneplő közönség nagy tömegével. A háromszéki ügyvédi kar tekintélyes

számú résztvevőin kívül ott láttuk Csikvármegye, Udvarhelyszék, Marosszék ügyvédi karának színe-javát. De ott voltak a négy székely vármegye törvényhatóságainak kiküldött képviselői is, valamint az unitárius egyházaknak a négy székely vármegyéből megjelent kiküldöttei.

Délelőtt 11 órakor a Magyar Hiszekegy elmondása után *dr. Duha Tibor* elnöklő kamarai kiküldött, mint a betegsége miatt megjelenésében akadályozott *dr. Zilahi Sebess Jenő* ügyvédi kamarai elnök helyettese, gondolatokban gazdag megnyitó beszédével vette kezdetét az ünnepély.

Ezután *dr. Fekete Gyula* marosvásárhelyi ügyvéd, az ügyvédi kamara titkára tartotta meg mélyenszántó és az ügyvédi hivatást méltató magasröptű ünnepi beszédét. Kihangsúlyozta *dr. Fekete Gyula* kamarai titkár beszédében, hogy az ügyvédi hivatás nem kenyérkereső hivatás csupán, hanem egyben nemzetkötelezettségi elhivatás is és ennek az elhivatásnak *dr. Ferenczy Géza* 50 éves ügyvédi működése alatt százszázalékosan eleget is tett.

A kolozsvári m. kir. tudományegyetem kitüntetése, amelyet ma nyújt át az ünnepelt *dr. Ferenczy Géza* ügyvédnek — mondotta *dr. Fekete* kamarai titkár — nemcsak az ő személyének szól, az 50 éves közéleti munkásnak, de szól egyben az erdélyi és speciel a székely ügyvédi karnak, amely kar a 22 esztendő óta idegen elnyomatás alatt mindig felemelt fővel viselte a reárártott igának keserves terheit. És ezek között az első *dr. Ferenczy Géza* volt!

Dr. Fekete Gyula kamarai titkár fenkölt és egyben hazafias gondolatokkal telített ünnepi beszéde után következtek az üdvözlések a megyei ügyvédek, hatóságok, egyházak és testületek részéről.

A háromszékmegeyi ügyvédek nevében *dr. Daragus András* sepsiszentgyörgyi ügyvéd, mint a marosvásárhelyi ügyvédi kamara helyi bizottságának az elnöke emelkedett szólásra. Üdvözölte mindenekelőtt az ünnepeltet, mint háromszéki ügyvédet, kitüntetése alkalmából, s aztán szépen fölépített beszéde során méltatta az ünnepelt *dr. Ferenczy Géza* „ügyvédkartárs“-nak nemcsak a közélet terén kifejtett munkásságát, de egyben a magyar-székely ügyvédi kar érdekében az idegen megszállás alatt kifejtett tevékenységét is. Gondolatokban értékes üdvözlőbeszédét a háromszéki ügyvédek képviselőjének, *dr. Daragus András*nak, élénk tapssal jutalmazta a termet zsúfolásig betöltő hallgató közönség.

Az üdvözlések során a hatóságok nevében *vitéz Bartha Jenő* vármegyei főjegyző üdvözölte *dr. Ferenczy Gézát*, úgy is, mint törvényhatósági bizottsági tagot, kitüntetése alkalmából, a hivatali elhívottsága miatt Budapestre utazott *dr. Barabás Andor* alispán helyett, de úgy is, mint az erdélyi jogász-kör ezidő szerinti „dozsenjét“ és elsőrendű jogtudósát.

Az egyházak sorakoztak föl ezután.

Imreh Dezső sepsiszentgyörgyi ref. lelkész üdvözölte az ünnepeltet, rövid beszédében kihangsúlyozta, hogy *dr. Ferenczy Géza*

mint unitárius vezetőférfiú a felekezeti békének volt mindig az előharcosa.

A többi egyházak jókívánságai után *dr. Keresztes Károly* ügyvéd a Székely Nemzeti Múzeum nevében üdvözölte az ünnepeltet, mint a múzeum igazgatóválasztmányi tagját, aki a múzeum fejlesztése érdekében nemcsak → tekintélyénél fogva — erkölcsi, de anyagi támogatást is nyújtott.

Demeter Béla a Mikó-kollégium most már nyugalomba vonuló rektor-professzora, a helyi Erdélyi Párt elnöke szólalt fel, üdvözölte *dr. Ferenczy Gézát*, mint közéleti férfit, kifejezést adván tartalmas vérbeli „székely“ beszédében, hogy elsősorban a *székelység* itt a szóvivő elem, s csak azután jöhetnek azok, akik a mi székely mentalitásunktól távol állanak!... Akik úgynevezett „átültetett virágok“, akik sohasem fogják úgy megérteni a székelységet, mint *dr. Ferenczy Géza*, ez a vérbeli székely ügyvéd, ez az igazi izzó vérből való erős és „dacos“ magyar!...

Zathureczky Kálmán ny. főszolgabíró a közgazdaság terén kifejtett munkásságát méltatta *dr. Ferenczy Géza* ünnepeltnek, s utána az egyházak képviselői fejezték ki jókívánságaikat az 50 éves ügyvédi jubileumot ülő ünnepelt, *dr. Ferenczy Gézának*. Sok és mélységesen megható üdvözlő beszéd hangzott el az unitárius egyházat képviselők részéről.

Dr. Gelei József egyetemi professzor magasszárnyalású beszéde quasi clouja volt az üdvözlő beszédeknek. Méltatta *dr. Gelei* professzor *dr. Ferenczy Gézát*, elsősorban is, mint közéleti férfit, azután mint rendíthetetlen magyart s végül mint unitárius egyházáért nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is önfeláldozó igazi, önzetlen hitsorsost.

Dr. Gelei professzor beszéde után *dr. Kovács Lajos*, a sepsiszentgyörgyi unitárius egyház volt lelkésze, unitárius teológiai tanár, az Unitárius Irodalmi Társaság nevében üdvözölte az ünnepeltet. Magasszárnyalású, szónoki igaz hévvel előadott üdvözlő beszéde frappáns hatású volt. *Dr. Kovács Lajos* teológiai tanár üdvözlő beszédében rámutatott az ünnepelt, *dr. Ferenczy Gézának* az Unitárius Irodalmi Társaság megalapítása körül kifejtett munkásságára és kérte az ünnepeltet, hogy ezt a munkásságot, ezt az odaadó, fáradhatatlan tevékenységet a jövőre nézve is tartsa meg az erdélyi Unitárius Irodalmi Társaság érdekében.

Dr. Kovács Lajos, Sepsiszentgyörgy unitáriuságának immáron eltávozott lelkésze beszédére sok szem könnyre fakadt, sok magyar szív összedobbant és az ünnepelt, *dr. Ferenczy Géza* nagyajtai aranydiplomás ügyvéd, az unitárius egyházkerület évtizedeken át volt, s most tb. főgondnoka melegen szorította meg a nagynevű *Krizsa János* a „Vadrózsák“ püspöke dédunokája szerető kezét.

Az ünnepség a sepsiszentgyörgyi „Tanki“-kertben egytálételes ebéddel „hangtalanul“, a szokásos „toasztok“ nélkül ért véget.

DR. SZÁNTHÓ VITUS

P. Szentmártoni Kálmán

Belső emberi család sarja. Az egyházas életet örökségképpen hozta magával. Ez meg is látszott egész életén, mert nemcsak az egyház szolgálatába állott, mint tanár, hanem ezenkívül hű munkása volt unitárius egyházának és vallásának. Családjában a történetírás hagyomány. Csak nemrégén közölt nagyatyja történelmi jegyzeteiből a kolozsvári unitárius kollégium önképző körének alapítására vonatkozó új adatokat. Talán ez az örökölt hajlam irányította, amikor az érettségi vizsga sikeres letétele után történelem-földrajz szakos tanárjelölt lett. Tanulmányai befejeztével egyháza szolgálatába állott. Innen kezdve 38 éven át széleskörű és nagyarányú munkát végzett mint *tanár*, mint *író* és mint *közéleti* férfiú.

Mint *tanár* ama régi gárdából való, akik nem elégedtek meg az előírt órák kitartásával, hanem a gondos nevelő éberségével kísérték tanítványaik minden lépését. Tárgyát a legújabb módszer szerint tanította s nem elégedett meg a történelmi események ismeretével, hanem azoknak erkölcsi, vallási és hazafiúi tanulságaival is gazdagította tanítványai lelki világát. Rövid kolozsvári h. tanári működése után a székelykeresztúri gimnáziumnál lett rendes tanár, ahol hűségét egyháza azzal jutalmazta, hogy igazgatóvá választotta. Igazgatósága az idegen megszállás egyik legsúlyosabb korszakára esik. A kákán is csomót kereső idegen hatóságokkal heves összeütközésbe jött, amiért méltatlan meghurcoltatásban részesült. Ennek az lett a következménye, hogy az egyházi főhatóság az igazgatói teendők alól felmentette s mint rendes tanárt a kolozsvári főgimnáziumhoz hívta meg, ahol azóta folytatta áldásos működését az 1943. tanév végéig, amikor teljes testi és lelki erőben nyugalomba vonult. Mint tanárt az a ritka kitüntetés érte, hogy a minisztérium az V. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő s innen bocsátotta nyugalomba.

Mint *író* is kiváló és maradandó nevet biztosított magának nemcsak az egyházban, hanem azon kívül is. A különböző lapokban és folyóiratokban megjelent cikkei és tanulmányainak a címe hosszú sort tenne ki. De dolgozatai közül különösen kiemelkedik a János Zsigmond erdélyi unitárius fejedelem életrajza című kötete, melyet az Unitárius Irodalmi Társaság pályázatára írt, s amellyel országos hírnévre tett szert. Jelenleg a „Keresztény Magvető“ egyik szerkesztője, amelyet igen értékes cikkekkal gazdagított. Írásait az alapos tájékozottság és gondos utánjárás jellemzik. Az Unitárius Irodalmi Társaság az elsők között igyekezett tagjai sorába választani.

Bármilyen hű volt tanári munkája teljesítésében s bármilyen széleskörű irodalmi munkát végzett, mégis jutott ideje arra, hogy a *közélet* mindennapi munkájában is résztvegyen. Székelykeresztúri tanársága idején az ottani híres Jótékony Nőegyletnek évek hosszú során titkára volt, melynek munkaköre és áldásos hatása az ő irányítása mellett állandóan növekedett. Jelenleg az Unitárius Irodalmi Társaság buzgó titkára, melynek ügyeit önzetlenül és teljes hozzáértéssel intézi. E mellett több egyházi és társadalmi egyesület tevékeny tagja.

P. Szentmártoni Kálmán nyugalomba vonulása nem a nyugalmat, hanem a még fokozottabb munkát jelenti. Mi további életére és munkásságára is Isten gazdag áldását kívánjuk!

VÁRI ALBERT

Abásfalva közművelődési házat épített

A Hargita nyugati oldalán az ősi Abbás erdeje alatt szép falu húzódik meg: Abásfalva. Unitárius egyházi szempontból középnyagyságú egyházközségünk, s a faluban csak nekünk van templomunk és lelkipásztorunk. Ma négyszázésegynéhány unitárius lakósa mellett alig pár lélek másvallású él a szép nagy székely kőházak vidékén. A román uralom ezt a községet is próbára tette, s az erőszakos térítési munka itt is sok keserűséget okozott. A felszabadulás után a falu népe fiatal belső embereivel az élén nagy álmokat álmodott. Isten segítségével a terveket élő kövekbe építette, s az áldozatkészség ragyszerű ünnepét egész Homoródvidéke velük ünnepelte szept. 5-én, az abásfalvi unitárius egyházközség Közművelődési Háza felavatásán.

Szombaton délután érkezett meg Abásfalvára főtisztelendő *Józan* Miklós püspök és dr. *Gelei* József egyházi főgondnokkal az élén a résztvevők népes csoportja. Az abásfalvi legények felpántlikázott lovakon a szentmártoni határban fogadták a vendégeket s nevükben *Szőcs* Mózes üdvözölte az érkezőket. A község határában a díszkapunál *Kiss* Zoltán lelkész, *Ferenczy* Sándor községi jegyző, az egyházi és polgári hatóságok, *Kenyeres* Ilona a leventeleányok, ifj. *Szabó* László az iskolás tanulók nevében mondtak üdvözölő szavakat, melyeket *Józan* Miklós püspök köszönt meg. Ugyanakkor adta át *Jakab* János pósta s. tisztt, Abásfalva elszármazottja a testvérel együtt csináltatott országzászlót.

Vasárnap délelőtt verőfényes szép őszi napsugár koszorúzta a kicsinosított falut. Az országzászlót *Bandi* Dezső székely unitárius

fiatal faszobrászunk faragta, s a zászló mellett őrt álló székelly ember és asszony szimbolizálják azt a szent feladatot, mely az országzászló mellett megálló székelység kötelessége a mai vészterhes időben.

Az ünnepek az Istenhajlékban kezdődtek, ahol *Nagy Sándor*, lokodi, azt megelőzően abásfalvi lelkész mondott bensőséges imát, majd dr. *Abrudbányai János* teológiai akadémiai dékán megrázó erejű egyházi beszédet. Az istentisztelet végeztével főtisztelendő *Püspök úr* több újszülöttet keresztelt meg, köztük *Kiss Zoltán* lelkész és felesége *Agnes* leányát.

Az országzászlót levante díszőrség állja körül. A Himnusz hangjai után *Bede Emil* recsenyédi lelkész költői szárnyalású imát mond, majd az Erekyés Országzászló Nagybizottság nevében vitéz *Török Zoltán* m. kir. ezredes, Abásfalva község díszpolgára, az 1940. szeptemberében Homoródtentére bevonult magyar felszabadító sereg egykori legendáshírű parancsnoka mondott avatóbeszédet. Az országzászlót a község nevében *Bálint Ödön* köri esperes vette át.

Az Országzászlótól az ünneplő közönség a Közművelődési Ház elé vonult, ahol a Hiszekegy éneklése után *Nagy Gergely* Mózes székelly gazda, a falu egyik öreg embere üdvözölte egyszerű szíves szavakkal a megjelenteket. Főtisztelendő *Józan Miklós* püspök avató beszédében a szorgalmas hangyáról példázott, aki gyűjt, hogy munkája eredményes legyen. A Közművelődési Ház díszjele a községnek, s mutatja, hogy székelly népünk megérti a mai kor kívánalmait, s cselekszik is ennek szellemében. *Váry Domokos* homoródszentpáli lelkész alkalmi ódáját szavalta el, melyet az 1944. évi Unitárius Naptárban majd olvashatunk. A felavatott hajlékot az egyházközség vezetői, *Kiss Zoltán* lelkész és *Gergely Dénes* gondnok vették át. *Márton Jenő* levante szaválata után üdvözlő beszédet mondtak: *Szent-Királyi Kálmán* Udvarhelymegye alispánja, egyházi tanácsosunk, a közigazgatási hatóság, dr. *Mikó Imre* országgyűlési képviselő, egyházi tanácsosunk, mint a járás képviselője az Erdélyi Párt nevében és *Horváth Dénes* cégvezető az Erdélyrészi Hangya Központ képviselője. A megkapóan szép ünnepélyt dr. *Gelei József* főgondnokunk zárószavai rekesztették be. Az ünnepélyt a felavatott Közművelődési Ház nagytermében izlésesen tálalt közebed követte, melynek rendjén több pohárköszöntő is elhangzott.

A szép ünnepeken egyházunk vezetősége és a környékbeli magyarság képviselői is szép számmal vettek részt. A megjelentek közül megemlítjük *Csiky Albert* köri felügyelő gondnok, felsőházi

tag, *Szakács* Zoltán EMGE megyei vezető, felsőházi tag, *Pál* Dénes siménflavi lelkész, felsőházi tag, dr. *Vágó* György képviselő, *Ekárt* Andor lelkészszövetségi elnök, *Székely* János Hangya vezérigazgató-helyettes, *Nagy* Sándor járási főszolgabíró nevét, de jelen volt a köri belsőemberi kar és világi vezetők csaknem teljes számban.

A hatalmas Közművelődési Ház nagytermének székely kaput ábrázoló beépített színpadja van; itt van a Hangya bolt és vendéglő, valamint a boltkezelő lakása, a nagyterem mellett egy kisebb tanácskozó terem s egy szoba épült az egészségvédelmi munka ellátására.

Az egész építés munkája, a majdnem félszázézer pengős költségvetési fedezet összehozása legnagyobb részben *Kiss* Zoltán törhetetlen akaraterővel célhozvezető fáradhatatlan munkájának érdeme. Lelkes segítőtársai voltak *Szabó* László énekvezér, állami tanító, *Gergely* Dénes megyebíró és *Nagy Gergely* Mózes gazdával az élén az egész falu apraja-nagyja. A közebedről való gondoskodás *Kiss* Zoltánné tiszteletes asszony és *Szabó* Lászlóné tanítónővel az élükön munkálkodó Nőszövetség és a leventeleányok érdeme.

A Székelyföldön egymásután épülnek a közművelődési házak. Minden felépült hajlék bizonyossága népünk életrevaló szívós akaratának, szépért és nemes eszményekért áldozatot vállaló és hordozó készségének. Az abásfalvi példa másoknak útmutatásul szolgálhat, s a felépült hajlék pedig méltán foglalhat helyet az unitárius közművelődési házak szép sorozatában.

FERENCZ JÓZSEF

Líra

*Az ablakom délre nyílt:
Jázmínbokros rózsás kertbe.
Nyitott ablakszárnyon által
Koldus-asszony énekelt be.
Koldus-asszony arról dalolt,
Aki boldog sohasem volt...*

*Koldus-asszony tovább haladt
Ki tudja hogy hova, merre? —
Virágok is elhervadtak;
Jázmínbokros rózsás kertbe'.
De a nóta lelkemre hullt,
„Aki boldog soha sem volt“...*

IZSÁK DOMOKOS

A mi kotlónk

*Kacsatojásokat négy hétig ülte:
Belesápadt hosszú csoré nyaka.
Tavaszi hajnal ébredt az ágy alatt,
Hol egyszer csak kikelt egy kis kacsá.*

*A többi is mind kikelt. Tovább, tovább,
Egyik sárga, másik tarka-barka.
A vén kotló nagy védő szárnyaival,
Gondos melegével eltakarta.*

*Kacsafiókák nőttek, napról-napra,
A kotló csak hívogatta egyre.
Rátámadt disznóra, kotló társára,
A melyik csak megközelítette.*

Kacsafiákat féltve szerette. — —

*Egyszer az utcakapu nyitva maradt:
A kotlóra szörnyű átok szakadt:
Kacsafiákat magához csalta a
Kapunk előtt elfutó kis patak.*

*A kotló futkározott a part mentén:
Jajgatott, vége van. — Jaj szörnyűség!
Szavára nem hallgatnak, megtagadják,
Most összedül minden, a föld s az ég. — —*

*Az udvaron a kakas kukorékolt:
Majd hozzá ment, szemébe kacagott.
Ő megérté és ott hagyta azt a sok
Hálátlan, rossz, félbolond vacakot.*

*Testvér! ki fajod ellen békétlenkedsz,
Kereshetsz más fajt, országot, hazát.
De csak a tied az, amely nem hagy el, — —
Mely soha sem tagadja meg magát!...*

*Vedd fel egy más faj minden gondját, baját,
A sorsát hordozzad o szíveden,
De adatt pillanatban mégis megcsal, —
Mert más faj — és mégis csak idegen!...*

Emlékezés

Ürmösi Károlyné Kántor Gizella kolozsvári papnéra*

Abrudbányán, 1880. április 13-án született. Apja Kántor József, előbb aranybánya tulajdonos, később körjegyző Gyaluban, majd a gyalui havasok egy gyönyörű pontján, a Hidegszamos eredetétől nem messze, Rekető közigazgatási telepen. Anyja a Firtos-váraljáról származó Pál Mózes magyarszováti papnak leánya Róza, ma is él.

Kántor Gizella a gyalui elemi iskola után az ekkor nagy hírnévnek örvendő De Gerandó Antomia alapította Felső-leányiskolát végezte, ahol a magyar irodalom és költészet iránt különösebb érdeklődést tanúsított. Ez érdeklődés költői hajlammal párosulva életének úgy derűs, mint borús napjainak átvonul s elviselhetőbbé teszi gondjait és szenvedéseit.

Férjhezmenetelének regényes körülményei itt, a mi szűkebb körünkben, Vargyason játszódnak le. Mint fiatal leány, a nyarat nagynénje, Kisgyörgy Sándorné esperesné családjában töltötte. Vargyason nyári diákmulatság volt, s már a közönség együtt van, mikor a váratlan lelkesítő szolgálat miatt elkésve érkező rendezőszéki alelnököt megérkezésekor lelkes üdvözléssel fogadják. Ki az a nevezetes alelnök? kérdezte a vargyasi vendégleány az ifjúság játszi főlényével. S a találkozás sorsdöntő egymásratalálássá lett. Így lett előbb jánosfalvi, később kolozsvári papnévá.

Annak ellenére, hogy születésénél fogva papunoka volt, ifjúkora körülményei nem nyújtottak alkalmat a falusi néppel való érintkezésre és megismerkedésre, mire pedig az új környezetben szükség lett volna. De okossága, tapintata, kedves modora és emberszerető lelkülete megmutatták ezt az utat a nép szívéhez. Ha éppen a szó köznapi értelmében népszerű nem is lett, de népének tiszteletét és elismerését megnyerte.

A falusi papnénak már férhezmenetele pillanatában kész gazdasszonynak kell lennie. Értelmi kiválósága és kötelesség tudása e tekintetben is minden nehézséget legyőzött. Azokkal a falusi házi és kerti munkákkal is megbarátkozott, melyekben addig semmi gyakorlat nem volt. Nagy kötelességtudás és vallásos lelkülete adott neki arra, hogy kitartással és állhatatossággal hordozza... kisebb-nagyobb szenvedései között is a munkának és felismert hivatásnak terhét.

És időről-időre írja szebbnél-szebb költeményeit, melyekből a női lélek mély vallásossága és melegsége árad felénk.

„Hála ima“ című versében elmondja, hogy mire jó nála a szenvedés:

* Felolvasás a Nőegyletnek Oklándon, június 27-én tartott gyűlésén.

*Óh fogadd el Atyám forró imádságom,
 Hogy rám szenvedések napjait hozod.
 Könnyeimen át látom bús életemre
 Szivárványtívelő Isten-mosolyod.
 Így megtisztult lényem szíveden pihen meg,
 S erőtlen kezem, megfogja kezéd...
 Aldott légy, hogy tanítsz mindig jobbá lennem,
 S kálváriás útam Tehozzád vezet.*

Vallásos lelkületére vall, hogy estéről-estére áhitatos elmélyedéssel, alázatosan és gyermeki bizalommal mondta el elalvás előtti imádságát. Mikor utoljára meglátogattam, ezt mondta nekem: Én nemcsak enyéimért, de minden embertársamért is mindennap imádkozom.

S hogy mit jelentett számára a templom, azt ezekben a sorokban fejezi ki:

*Testvérem, te amikor a templomban vagy,
 Égész szívet tárj ki az Úr elé.
 Lelked nyiljon az ige szavára,
 Mint virág, ha bontja napsugára.*

Majd egy h.-almási barlanghoz tett kirándulása alkalmával a gőgös ember kevély átgázolása után megmaradt kis kék virágot a természet ősz templomában látja meg, s így énekel róla:

*De típró lábak bús végzet nyomán
 Kis kék virágot élni lát szemem,
 S lelkem hittel borul az Úr elé,
 Kinek kegyelme örök, végtelen.*

Anyaságáról vallott felfogását „Legszebb dalom“ című versében mondja el:

*Legszebb dalom én nem daloltam
 S nem dalolom el soha;
 Forró ritmusú asszonyénekiem
 Szívem vérében adtam én oda.
 Mikor áldottan vártam súlyos órát,
 Óh, mikor kínban vonaglott életem,
 Legszebb dalom remegett rajtam át,
 S mint új kezdődés éledt keblemen.
 Örök jószág! Óh hála, hála érte,
 Hogy legszebb dalom nem daloltam el...
 Mégis dal az s a legszebb nekem.
 Rám mosolygó négy gyermekem.*

Férje nélkül, ki nagy elfoglaltsága miatt sokszor későn jött haza, sem ebédjét, sem vacsoráját elfogyasztani nem tudta. Erre talál „Mikor Te jössz“ című rövid verse:

*Mikor Te jössz, mindent fényben látok,
 Szívemből gyönygyöző beszéd,
 Öröm dalol a csöndbe szét, mikor Te érkezel.*

Férjével való szoros lelki kapcsolatát így írja le:

*Bolygó vagyok s Te vagy a napom,
Pályámat csak veled futhatom.
Látlak, mikor nem is vagy velem,
Érezlek, bár nem érint kezem.
Mit Te sejtessz: én már gondolom,
Szívem húrját Hozzád hangolom.
Ha távozol a lelkemet viszed,
Érzed-e, hogy szívem a szíved?*

Szerette a virágot. A kolozsvári napsugártalan, keskeny kis papi udvarra is beplántálta szívéhez közel álló kedves virágait, melyet mindenki, aki belépett hozzájuk, megcsodált.

A jánosfalvi iskolamesteri lakás violáktól pompázó két kis ablakáról a virágokat gondozó édesanya halálakor emlékezik meg. Leírva a szomszéd belsőemberi családból a nagyvilágba kirepült gyermekek eltávozását, így folytatja:

*Egyszer, ragyogó tavasz alakonyon,
A kis hajlékra mély bánat borúlt,
S a letört violák illatos szirma
Könnyektől ázott koporsóra hullt...
Bús csöndben, halkán, örökre távozott
Az édes, jó Anya, hű Feleség...
S e két kicsi ablak üresem bámul:
„Hova lett tavaszunk?!“ Mintha kérdenék.*

Részt tudott venni a kis madarak boldogságában. Szívjóságára, finom lelkületére vall az alábbi kis történet: A kolozsvári, Kossuth-utcai emeletes paloták közt, a kis földszintes ódon papi ház eresze alá, mint máskor, azon a tavaszon is, fészketrakni készültek a fecskék. Száraz időjárás volt, a kis építőknak a sárdarabkákért és szalmaszálakért messze kellett repülniök a belvárosi háztól. Munkájukat ez lassúvá és terhessé tette. Az Úr azonban gondot visel az ég madaraira. Egy finoman érző lélek megértette a kis madárkák nagy gondját, a virágok melletti földből sárt készített s behintette azt szalmaszállal. Segítségükre sietett. A kicsi fecskék meglátták s leszálltak... sokszor leszálltak és attól kezdve vidámabban csicseregtek, s a fészkek így hamarosan elkészült.

1938. szeptember 2-án temették el Ürmösi Károlynét a központi Nőszövetség főtitkárát, a drága édes anyát, a szerető hitvest, a költő papnét.

Szerettei úgy búcsúztak tőle: „Szerette a dalt és a virágot. Szíve nemes érzései dalban virágzottak. Lelkének drága virágai a mélységes vallásos hit, övéi iránti forró és áldozatos szeretet és az utolsó pillanatig való lankadatlan kötelelességtudás voltak, mert „lámpást adott kezébe az Úr!“

KISS SÁNDORNÉ PAPP ERZSÉBET.

Üzen a Biharországi unitárius táborunk

1569. október 20-án Nagyváradon az akkori idők szokása szerint vallási vita volt. A sokadalmat maga a Rákosmezején ősi módra választott király: János Zsigmond hívta össze Erdélyországnak, Felsőmagyarországnak és a nagyrészt már török megszállás alatt élő Alföldnek illetékeiből: A hat napig tartó vallási vitán Békési Gáspár, Erdélyi miniszterelnöke (kancellárja) elnökölt és maga a király is többször beleszólt a vitába.

A többek között egyszer így szólott Meliusz Junász Péter debreceni prédikátornak Dávid Ferenc elleni kirohanására:

— Én is azon könyörgök az Úristenhez, valaki *érti az igazságot s külső haszonért és tisztességért eltitkolja (nem azt hirdeti), az hatalmas Úristen rontsa és szégyenítse meg.* Meliusz tudniillig így gyanúsította meg Dávid Ferencet:

— Lelki pásztor vagy, gondold meg, hogy egykor számot kell adnod. Ha eddig *tudatlanságból művelted, térj meg* immár. Ha *vakmerőségből és tisztességkívánásból* (dicsőséghajhászásból), az Úristen rontson és szégyenítsen meg.

Az ilyen átkozódás még a legudvariasabb forma volt azon a gyűlésen is. A nagyváradai vallási vitáról újabban is kinyomtatott jegyzőkönyv szavai sokkalta durvább és jogtalanabb kifejezéseket árulnak el. Látjuk azonban, hogy az imádságos lelkű magyar király mily simán szól reá és utasítja vissza saját szavaival az erőszakoskodót.

Ez a fejedelmi hang már elárulta azt az igazságadta fölényt, ami Pokoly József debreceni egyetemi, előbb kolozsvári ref. teol. tanárnak egyháztörténete szerint is abból következett, hogy „a magyarság háromnegyed része a királlyal és főurakkal az élén unitárius volt“.

Nehéz ma, 374 év után megállapítani, hogy a nagyváradai, akkori 3000 lelket számláló unitárius egyházközséggel és bizonyára a környező községekben is többséget képező unitárius eklézsiákkal mi történt. Borzalmas társadalmi elnyomások és politika diktálta erők megszüntették az ősmagyar gondolkodásnak megfelelő keresztény vallási alakulatainkat ezen a vidéken. És csak az 1848. évi 20-ik törvénycikk életbelépte után jöhettünk mi, unitáriusok emberszámba a Királyhágón innenső, vagy amint a székely mondja, külső országban.

Ma már Biharországban az állami statisztika szerint Nagyváradon kívül, ahol magában is mintegy 400 unitárius lehet, a megye 71 községében szétszórva 514 unitárius van. Derzsi Károly akkori budapesti pap az áll. statisztikából az egész Erdélyen kívül eső unitáriusok számát 590-re írta. (1885. évfolyama a Ker. Magvetőnek.) A legnagyobb gyülekezetünk Bihar nagyközségben van 115 lélekkel. S vannak 25—33 lelket számláló gyülekezeteink is. Sőt nem egy helyen román nemzeti egyházból a mi tisztán magyar egyházunkba tértekkel is találkozunk. Bredeán, Damsa, Mihuc nevekkel találkozunk a Szőkőcs, Bátor, Barkóci, Rákóci és egyéb foglalkozást és fajt megjelölő törzsgyökeres magyar nevek mellett.

Milyen társadalmi eltolódások hozták össze így az embereket az utolsó 22 év alatt abba a magyarföldön először szervezkedett 375 éves törvényes magyar egyházba, amelyik ma is csak azt vallja, amit az ősmagyarokról — ma pogánynak szeretik írni még a tankönyvek is — jegyzett fel Theofilaktosz Szimmakota: A Magyarok csak a teremtő Istent imádják egyedül. A napot, holdat, tüzet, vizet csak tisztelik. (Kandra Kabos: Magyar Mithológia.)

Erre a kérdésre feleletet adni még ily rövid (22—25 évről van szó) távolságban is nehéz s talán fölösleges is volna. A tény az, hogy *ma már itt vagyunk és például a Bihar nagyközségben most már 10 éves (1934-ben alakult) eklézsiánk minden egyes tagja csak úgy él és folytatja életmódját és ugyanúgy gondolkodik kicsinyke kis tornyos, csinos, a főutcára (ma Horthy-út) épített templomunkban, mint évszázadok, sőt évezredek előtt tették őseik.* Nagyon jellemző e tekintetben az egyik még református vezető egyénnek a mondása:

— Tiszteletes uram, amíg ti ide nem jöttetek, mi *mind unitáriusok voltunk.* Most azonban arról prédikálnak nekünk, hogy mi a Szentháromsággyörökisten.

Mintha csak az 1569-ik évi vallási vitát akarnák felújítani ellenfeleink. Mi azonban nem törődhetünk az ellenség *beugratni akaró hangjával.* Bennünket csak a szervezkedés érdekel, mert érezzük, hogy a magyarságnak összefogó, ősiségét megbecsülő, jövő boldogulását munkáló, Jézus szerint imádkozni tanító és Istent cselekvéssel hirdető vallásra van szüksége. 1500 évvel ezelőtt erről a földről uralta a világot Atilla urunk. Isten ostorának, Isten büntető eszközének írták még a római katolikus krónikások is.

Mi, magyarok ismét Isten kegyelt eszközei vagyunk. Felettünk nem zúgnak a fehér ember rettenetesen pusztító repülőgépei. Bihar-

ország unitárius (egyistenhívő) magyarjai szerte a vármegyében úgy várják a papjukat, amint Nagyszalontán fogadták július 27-én:

— Jó, hogy megérkezett már valahára, mert a népek *közérthető módon* akarnak a templomaikban is imádkozni.

— Hogyan fogalmazzam én ezt a közérthetőséget?

— Azt biz olyatén, amiként Jókai Mór megírta azt a magyar nép vallásáról Egy az Isten című könyvében.

Az itt elmondottak után mi nem izenünk egyebet a világ minden unitáriusainak, mint azt, hogy foglaljanak imádságaikba bennünket: Bihariakat, hogy tudjuk elvégezni magyar misszióinkat. Mi, unitáriusok 1569-ben, 374 évvel ezelőtt fényszórókkal világítottuk be a magyar eget. Az akkori szemek nem bírták ezt az erős fényt. Ma azonban kívánva kívánja magyar népünk, hogy a magyar népet egységesítő eszme töltse be a templom misztikumát és ez az eszme ne ütközzék össze se Egyistenimádásával, se természetadta törvényszerűségével.

lófő kőröspataki KIS KAROLY

Biblia olvasása közben

Mózes I. kv. 2. r. 18, 24. v.

Az otthon dicsőítő egyszerű szavai ezek, jó volna, ha mindenki megértené és annak szellemébe élne és munkálkodna. Az élet tulajdonképen az otthonalapítással kezdődik. Ez az élet alapja, itt kezdődik az ember. Hiszen az ember arra van berendezve egész testi állapotába, hogy házasságra lépjen és otthont alapítson. Az ember egyedül így élheti ki testi, lelki, szellemi életét, így teheti meg azt a hatalmas utat, melyet az ember — ha ember akar maradni — meg kell járnia, tudniillik az állati emberből gondolkodó emberré és végre Emberré kell emelkednie. Erre az útra egyedül a családi élet képesíti az embert. Maga Jézus is az otthonból emelkedett a legmagasabb fokra, a tökéletes ember fokára és Máriának, édesanyjának szerető szíve, Józsefnek, édesapjának a vallásos értelme vezették Jézust arra a hivatásra, amire saját lelke is képesítette és amely hivatást Isten áldása kísért egész életén át, megáldva a názáreti kunyhót és annak szegény, de boldog lakóit. Ilyen názáreti kunyhónak kellene lennie minden otthonnak, benne olyan vallásos szerető, önfeláldozó szívű anyának lennie, mint Mária és olyan munkás, áldozatkész, fáradhatatlan, vallásos lelkű apának lennie, mint József és olyan jóra hajló,

engedelmes, lélekvidámító gyermeknek lennie, mint Jézus, akkor ezeken az otthonokon rajta lenne az Isten áldása és minden szegénységük mellett boldognak érezné magát mindenki abban az otthonban. Ezért, hogy az igaz keresztény otthon valóban megalakuljon és minden ember ilyen otthonban találja meg a maga földi jólétét, boldogságát, békéjét és lelke üdvösségét, ezért: *imádkozunk*. Égi Atyánk, jó Istenünk, aki minket, gyarló embereket fiaiddá és leányaiddá fogadtál és bűnös esendőségünkben Magadhoz emelsz, Hozzád fordulunk imára kulesolt kézzel esedezve a mi otthonunkért és annak békéjéért. A Te szent akaratod vezetett bennünket ennek az otthonnak megalapítására és a Te szent és drága karod védte ezt évtizedeken át minden vész és vihar közepette is. Te véded a Te irgalmas kezeddal azt a sok ezer és ezer békés otthont, ahol a Te szent akaratod szerinti békés élet folyik, ahol menedéket talál a család apraja, nagyja a világ bajai, bánatai, szomorúságai közepette és amelyek még ebbe az összedőlni induló világba, ebbe a rémes világégésbe, a gyűlölet és harc diadalmármorába is sziklaszilárdan állanak a Te szent oltalmad alatt, a Te áldással kísérve. Oh add Urunk égi Atyánk, hogy minden embertársunk megértse a Te szent tanításodat: Nem jó az embernek egyedül lennie és hogy a Te szent áldással két egymást szerető szív figyelmében egy életen át lesznek egy testté, egy lélekké a Te szent akaratod szerint, mint az otthont fenntartó apa és anya. Ezt a Te szent tanításodat megértve és követve megtalálja minden ember a maga otthonába a názáreti kunyhó boldogságát és reménységét. Amen.

U. L.

AZ „UNITARIUS NŐSZÖVETSÉG“ FAGYLALTDÉLUTANJA SEPSISZENTGYÖRGYÖN. A sepsiszentgyörgyi Unitárius Nőszövetség 1943. szeptember 5-én Sepsiszentgyörgyön a „Székelykertben“ kedves összejövetelű *fagylaltdélutánt* rendezett.

A jól sikerült fagylaltdélután beszervezését *dr. Szánthóné Sükösd Vilma*, a helyi unitárius nőszövetség elnöke indította be; a sikeres fagylaltdélután és az azzal kapcsolatos kedves jótékony célú tombolát és „amerikai árverés“-sel adományozott összegek sikerét, a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközségnek újonnan kinevezett lelkészének *Ürmössy Gyula* kedves és szeretetreméltó feleségének, *Fazakas Piroska* tiszteletes asszonynak tulajdoníthatjuk. Az új tiszteletes asszonynak ezért hálás köszönet! *Dr. Sz.*

DAVID FERENC EGYLETI KÖZGYŰLÉS KADÁCSBAN. A DFE székelykeresztúri köri fiókjá 1943. aug. 29-én tartotta meg évi rendes közgyűlését Kadácsban igen szép műsorral. Az énekvezéri tisztet *Lukácsi Domokos* helybeli énekvezér teljesítette, a szószéki szolgálatot pedig *Lukácsi Mózes* székelyszentmiklósi lelkész igen nagy hatással és tartalmas beszéddel. A tulajdonképpeni ünnepélyen dr. *Szolga Ferenc* köri elnök mondott tartalmas, lelkesítő beszédet. Azután *Izsák Gergely* hatásos szaválata és *Szabó Ilonka* szép éneke gyönyörködtette a közönséget. *Patakfalvi Sándor* székelykeresztúri tanár a tehetséges magyar gyermekek kiválasztásáról s a magyar fajnak a közéletben való vezérszerepéről tartott igen érdekes, grafikus ábrákkal is szemléltetett előadást. *Koronka Nusi* lelkes szaválata után *Izsák Domokos* benczédi gazda költő olvasott fel verseiből, a kiváló költő ezúttal is magával ragadta a közönséget. *Péter Erzsébet*nek a szép műsorhoz beillő szaválata után az ünnepies rész a Szózat éneklésével ért véget.

Itt említjük meg, hogy az egyházközség nevében *Sébe Ferenc* helybeli lelkész, az egylet központjának nevében pedig *Benczédi Pál* szerkesztő üdvözölte a mindig munkás Székelykeresztúr köri egyletet s az egylet kiváló vezetőségét.

A szépen sikerült ünnepély után a hivatalos ügyek tárgyalása következett. Ebben kiemelkedő volt *Ekárt Andor* titkár jelentése, amely kiteredett az egyleti élet minden vonatkozására. Sajnálattal emlékezett meg arról a kellemetlen hatásról, melyet a központi egyletben történt választás módja a lelkekben kiváltott. A jelenlevő *Benczédi Pál* szerkesztő megnyugtatta a közgyűlést, hogy a jövő közgyűlés úgy lesz előkészítve, hogy azon a vidéki tagok is résztvehetnek. A D. F. Egylet után a Nőegylet tartotta meg közgyűlését *Útő Lajosné Ostváth Rózsi*ka elnökön elnökléte alatt. *R. Gvidó* Juliska gondos titkári jelentéséből meggyőződöttünk, hogy nemcsak a D. F. Egylet, hanem a Nőegylet is hivatása magaslatán áll. (Jelenvolt.)

A DÁVID FERENC EGYLET egyetemes közgyűlése a főtanács előtt való szombaton d. u. 5 órakor lesz. A főtanács idejét a szeptemberi E. K. T. november 21-re tűzte ki.

Az egylet elnöksége felkéri a köri titkárokat, hogy jelentéseiket október hó 15-ig szíveskedjenek a központi irodára beküldeni.

GYÁSZHIR. Vass Lajos ny. igazgató tanító, életének 66-ik, boldog házasságának 45-ik, nyugalombavonulásának 8-ik évében augusztus 20-án, d. u. 1/26 órakor elhunyt. A felekezeti tanítókat megpróbáló nehéz küzdelemben családjáért és népe sorsáért aggodó szeretet volt életében osztályrésze. Minden megpróbáltatást türo lélekkel, reménykedő szívvvel viselt, csak-hogy betölthesse nemes hivatását. Halálát bánatos neje, gyermekein, testvérein és rokonain kívül széles körben gyászolják. A gondviselő Isten adjon vigasztalást a gyászolóknak.

HALALOZAS. Györfly Domokos MÁV főellenör, a nemzetvédelmi kereszt tulajdonosa, áldásos és önfeláldozó életének 59-ik, boldog házasságának 28-ik évében folyó év szept. 4-én rövid szenvedés után meghalt. Özvegye, egyetlen fia, testvére és kiterjedt rokonság gyászolja halálát. Emléke áldott legyen!

NAGY KALMAN faipari Rt. igazgató, egyházi tanácsos életének 61-ik, boldog házasságának 37-ik évében szeptember hó 18-án rövid szenvedés után elhunyt. Halálát neje, leánya, nagyszámú rokoni és baráti kör gyászolja. Az egyházi életben föltünés nélküli munkás, áldozatos férfitü volt. Áldott az emléke.

ÜNNEP MEDESÉREN. Szép és lélekemelő ünnep színhelye volt f. évi aug. 22-én dr. Kiss Elek egyházi főjegyző úr „hegyen épített” villája és ennek gyönyörű kilátással kedveskedő környéke.

A Nyikó és a Gagy vize községeinek népe nem most ünnepelt itt először. Már az elnyomatás keserü éveiben, amikor a válogatott szenvedés mélyseges völgyeiben járt igen sokszor a lelkünk, már akkor alkalmat adott nekünk — mindig az építés, a jó munkálásában fáradozó egyh. főjegyzőnk — hogy nemcsak a természeti, hanem a lelki magaslatokra is fölemelkedhessünk. Most is — sok más falusival együtt — a forró nap hevében hasonló forró érzelmekkel újra fölmehettünk a hegyre s örömteli szívvvel együtt ünnepelhettünk. Mint mindig, úgy most is istentisztelettel kezdtük ünnepünket. Főjegyző urunk áhítatos imája után *Simén* Dániel teol. tanárunk mondotta el Máté evangéliuma IX. r. 37—38. versei alapján a töle megszokott mély és tartalmas gondolatokkal teljes beszédét, melyben prófétaí lelkesedéssel hirdette, hogy milyen sok is az aratni való a magyar búzaföldek lelki síkjain, a magyar öltözködés, a magyar dal, magyar kultúra, a magyar irodalom és a keresztény magyar jövő biztosítása tekintetében. Beszéde mély nyomokat hagyott mindnyájunk lelkében. Istentisztelet után leventeleányaink és legényeink Zrínyi Ilona szellemét és a legedés kuruc kort idézték vissza prózában, versben, szindarabban és szebbnél-szebb kuruc nótákban. Sok ember szemében láttam a gyémánt könnyecseppeket, bizonyosságául annak, hogy a kítartásra és hazaszeretetre buzdítani akaró törekvésünk elérte a célját. A dalok betanításának fáradságos munkája a jelenleg katonai szolgálatot teljesítő új kántorunk nejének, *Gál* Béláné tanítónénak szívesen vállalkozó és odaadással teljesítő készségét dicséri. Lelkes, szívből jövő és szívhez szóló bezárol beszédet házígazda főjegyző urunk mondott, akinek viszont most mi mondunk itt köszönetet azért, hogy erre az igazán kedves és építő ünnepre, találkozóra, nekünk alkalmat és lehetőséget adott.

AZ UNITARIUS LELKESZEK ORSZAGOS SZÖVETSEGE értesíti tagjait, hogy eljárt a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban, s a kapott felvilágosítás szerint a szept. 15. napján az egyes lelkészek címére kiküldött összeg magában foglalja a lelkészi alapkongrua után 32%, a korpótlék után adott 20%-os emelés és a családi pótléknek 48 P-ről 60 P-re emelt különbözetét, július, augusztus és szeptember hónapokra. A kiutalt különbözetből az OTBA járulékot levonták. Október hó elsején már a felemelt összegű járandóságot folyósítják. Az esetleges téves számítások elleni felszólamlások az E. K. Tanács útján adandók be.

TAGTÁRSAINKNAK, ELŐFIZETŐINKNEK hátralékaról lapunk mai számában felhívást küldtünk. Arra kérjük, rendezzék el hátralékaikat a mellékelt postatakarékpénztári lap felhasználásával. Lelkésztársainkat kérjük, szíveskedjenek az előfizetéseket begyűjteni s egy összegben felküldeni. *A kiadóhivatal.*

AZ UNITARIUS IRODALMI TÁRSASÁG 1943. október hó 10-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, az unitárius kollégium dísztermében rendes felolvasó ülést tart, melynek rendjén *Ferencz József* missziói lelkész, választmányi tag: „*Az unitarizmus térfoglalása a városokon*“ c. székfoglaló előadást tart, *Létay Lajos* tanár, rendes tag, pedig székfoglalóként verseiből olvas fel.

NYUGTÁZÁS: Az Egylet pénztárába 1943. július 20-tól szeptember 21-ig az alábbi díjakat fizették be: I. *Alapítódíjba*: Pálffy Károly Marosvásárhely 30 P. II. *Tagsági díjba*: Iszlay Albert Nádaspappfalva 1943-ra, Boldis Jánosné 1942-re, Rend József 1943-ra, Kerestély Zsigmondné, Hosszú Lajos, Prot. Lelkészi Hivatal 1943-ra Kolozsvár, Szekeres Elekné 1941—43-ra, Boros Mózes Jobbágfalva 1939—40-re, Benke Lajosné Siménfalva 1940—41-re, Bedó Ferenc Kézdivásárhely 1940—42-re, Fazakas György Győr 1943-ra, Gálfalvi Ferencné 1941—42-re Nyáradszereda, Imreh Lajos Sepsikőröspatak 1943—44-re, Farkas Gábor Maroshévíz 10 P., Sándor Irma Oklánd 1941-re, Nagy Zoltán Palánka 1943-ra. III. *Előfizetési díjba*: Buzogány Mózes Zilah 1943-ra, Unitárius Nőszövetség Barót 1938—43-ra, Patakfalvi Piroska Barót 1941—43-ra, Sigmund Kálmánné Sepsiszentgyörgy 1942-re.

Kolozsvár, 1943. szeptember 21.

Rázmány Mór pénztárnok.

A LAP ELFOGADASA ELŐFIZETÉSRE KÖTELEZ. — KÜLDJE BE AZONNAL ELŐFIZETÉSÉT.

D. F. Egyleti tagsági díj évi 3 pengő. Örökös alapítói díj 50 pengő. Rendezze el mindenki egyleti tartozásait.

Az „Unitárius Közlöny“ megjelenik havonta 1-én.
Felelős szerkesztő és kiadó: BENCZÉDI PÁL, Kolozsvár, Kossuth L.-u. 9.
